

23.9.2011

YM119/04/2011

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite Lausuntopyyntö MMM023:00/2011
Hänvisning

Asia Lausunto Tenojoen kalastussopimuksen muutostarpeista
Ärende

Ympäristöministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

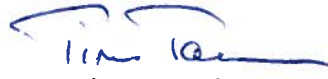
Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että Tenon kalastussääntöä koskevia neuvotteluita jatketaan mahdollisimman pian ja että neuvotteluissa otetaan huomioon myös kalastussäännön yhteydet suomalais-norjalaisen rajavesistökomission työhön.

Tenhojen lohikantoihin kohdistuvat haitat tulisi minimoida. Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitosuunnitelman mukaan vieraslajien ja kalatautien (esim. Gyrodactylus salaris -loinen, kyttyrälohi) leviäminen Jäämereen laskeviin vesiin on vakava riski, jonka pienentäminen edellyttää lisätoimenpiteitä. Nykykäytännön mukaisten toimien tehostaminen, kansainvälinen yhteistyö ja lainsäädännölliset keinot ovat tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi. Vesistövaikutukset tulee ottaa huomioon myös teiden rakentamisessa ja kunnostamisessa. Esimerkiksi kiintoainekuormituksen välttämiseksi tieojia ei tulisi johtaa suoraan vesistöön. Tierumpujen suunnittelussa tulee ottaa huomioon vaelluskalakannat ja välttää vaellusesteiden muodostumista. Erityisesti tämä tulee ottaa huomioon mm. alueilla, joilla esiintyy uhanalaisia lajeja ja alkuperäiskantoja, kuten lohi, jokihelmisimpukka eli raakku sekä arvokkaat jalokalakannat.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että kalastussäännöllä turvataan lohikannan kestävä käyttö ja myönteinen kehitys niin, että sen uhanalaisuutta voidaan edelleen lieventää. Pyyntimenetelmiä ja -aikoja täytyisi pystyä muuttamaan joustavasti vallitsevan tilanteen mukaan. Seuranta pitäisi tehostaa, jotta pystytään varautumaan alueeltaan rajoittunutta populaatiota uhkaavien äkillisten ja ennustamattomien ihmis-toiminnan ja sattumien vaikutuksiin. Jäämeren anadromisten meritaimenten ja nieriöiden tilanteen tutkimus ja seuranta on tärkeää. Liitteenä on yhteenveto Jäämeren lohen ja nieriän uhanalaisuudesta.

Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio on kiinnittänyt huomiota Tenojoen vesistön lohikantojen kehitykseen. Komissio on pitänyt tärkeänä, että Suomen ja Norjan viranomaiset ottavat kalastussopimuksen uudistamista koskevissa neuvotteluissa huomioon lohikantojen tilasta saadut uusimmat tutkimustulokset. Lisäksi komissio on pitänyt tärkeänä Tenojoen tilan ja lohen elinolosuhteiden säilyttämistä ja lohen nousua vaikeuttavien vaellusesteiden poistamista. Ehdotus lohen nousua vaikeuttavien vaellusesteiden poistosta koskenee kuitenkin käytännössä yksittäisiä siltarumpuja Tenon sivupuroissa.

Ylijohtaja

Timo Tanninen

Ympäristöneuvos

Hannele Nyroos

Tiedoksi:
LYMO/VESY, LUKE, MERI ja LUMO
Lapin ELY -keskus

Liite. Ympäristöministeriön arvio lohen Jäämerikannan uhanalaisuudesta

Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010

Uhanalaisuusluokka: VU, vaarantunut

Uhanalaisuuden kriteeri: D2, populaatiolla on hyvin rajoittunut esiintymisalue (yleensä alle 20km²) tai vähän esiintymispaikkoja (yleensä korkeintaan 5), ja populaatio on siten altis äkillisille ja ennustamattomille ihmistoiminnan ja sattuman vaikutuksille ja voi lyhyessä ajassa muuttua äärimmäisen uhanalaiseksi tai jopa hävitä.

Uhanalaisuuden syyt:

P, kalastus

Ris, risteytyminen muiden lohikantojen ja istutettujen lohien kanssa

Uhkatekijät:

P, kalastus

Ris, risteytyminen muiden lohikantojen ja istutettujen lohien kanssa

Vie, vieraiden lajien aiheuttamat uhat, (kilpailu, risteytyminen, taudit, ekosysteemimuutokset

Uhanalaisuusluokka 2000: EN, erittäin uhanalainen

Muutoksen syy: 4 muuttunut tulkinta, Jäämeren lohikantojen tilanne on kohentunut, joten uhanalaisuusarviota voitiin lieventää.

Jäämeren meritaimenen uhanalaisuutta ei ole arvioitu erikseen.

Jäämeren nieriän uhanalaisuus

Anadromisen nieriän uhanalaisuutta ei ole arvioitu erikseen, vaan tarkastelussa on ollut yleisesti Lapin kannat.

Uhanalaisuusluokka: NT, silmälläpidettävä (ei uhanalaisuusluokka)

Uhanalaisuuden syyt ja uhkatekijät:

P, kalastus

Vr, vesirakentaminen

Kh, ilman ja vesien saasteet

Kil, muiden lajien aiheuttama kilpailu

I, ilmaston muutos

Uhanalaisuusluokka 2000: NT, silmälläpidettävä

